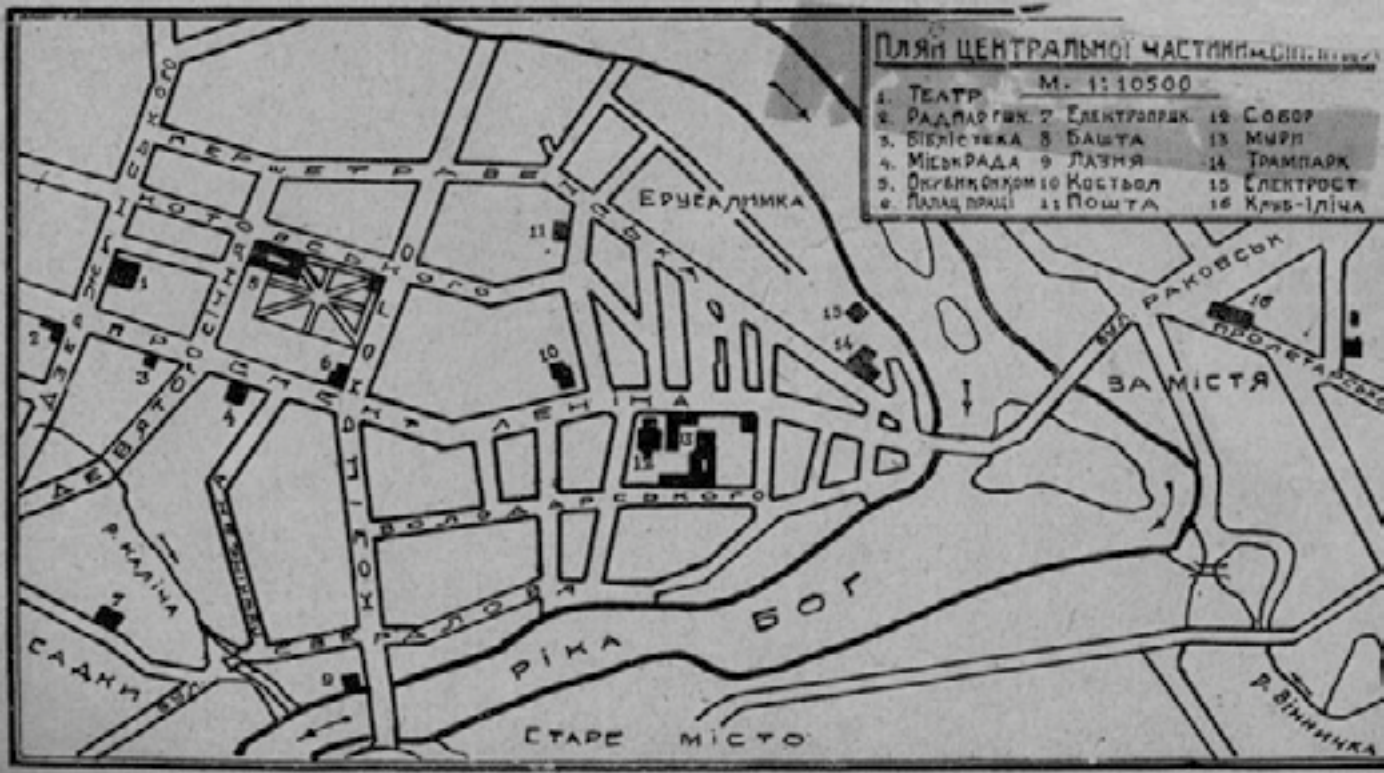

Катерина Кириченко

Діана Кушнір

Ротомальманах Моя Вінниця

Кваліфікаційна робота студенток 4 курсу
Кафедри журналістики, реклами та зв'язків з
громадськістю
Факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Слово до читача

Перед вам перший номер фотоальманаху «Моя Вінниця»!

Це видання присвячене нашому прекрасному місту, що розкинулося на берегах Південного Бугу і зберігає в собі унікальні моменти історії, культури та сучасного життя. Ми прагнули зібрати тут найяскравіші й найцінніші фотографії з життя Вінниці, щоб показати її історію та красу нашого рідного міста.

Минуле Вінниці починається з далекого середньовіччя. З тих часів місто пережило багато важливих подій, які вплинули на його характер та сформували його сьогодинішній вигляд.

Альманах знайомить вас з відомими історичними особистостями, архітектурними пам'ятками, важливими подіями, які внесли вагомий вклад в сьогодинішній образ міста. Кожна фотографія тут — це не просто знімок, а справжнє історичне свідчення, яке зберігає пам'ять про минуле і сьогодення.

На фото ви побачите тих, хто творив історію нашого міста, відомих вінничан, які залишили свій слід у науці, культурі, політиці, літературі і мистецтві. Ми не могли оминати й пам'ятки архітектури Вінниці, серед них — розкішні старовинні будівлі, що збереглися до нашого часу, православні і католицькі храми, пам'ятники тим з чіими прізвищами пов'язана історія Вінниці.

Ми сподіваємося, що наш фотоальманах буде цікавим і корисним для жителів і гостей міста.

Ми впевнені, що кожен, хто завітає до Вінниці, знайде тут щось особливе для себе, для своїх рідних і друзів.

Запрошуємо вас доєднатись до захоплюючої подорожі сторінками нашого фотоальманаху!

Катерина Кириченко і Діана Кучук.

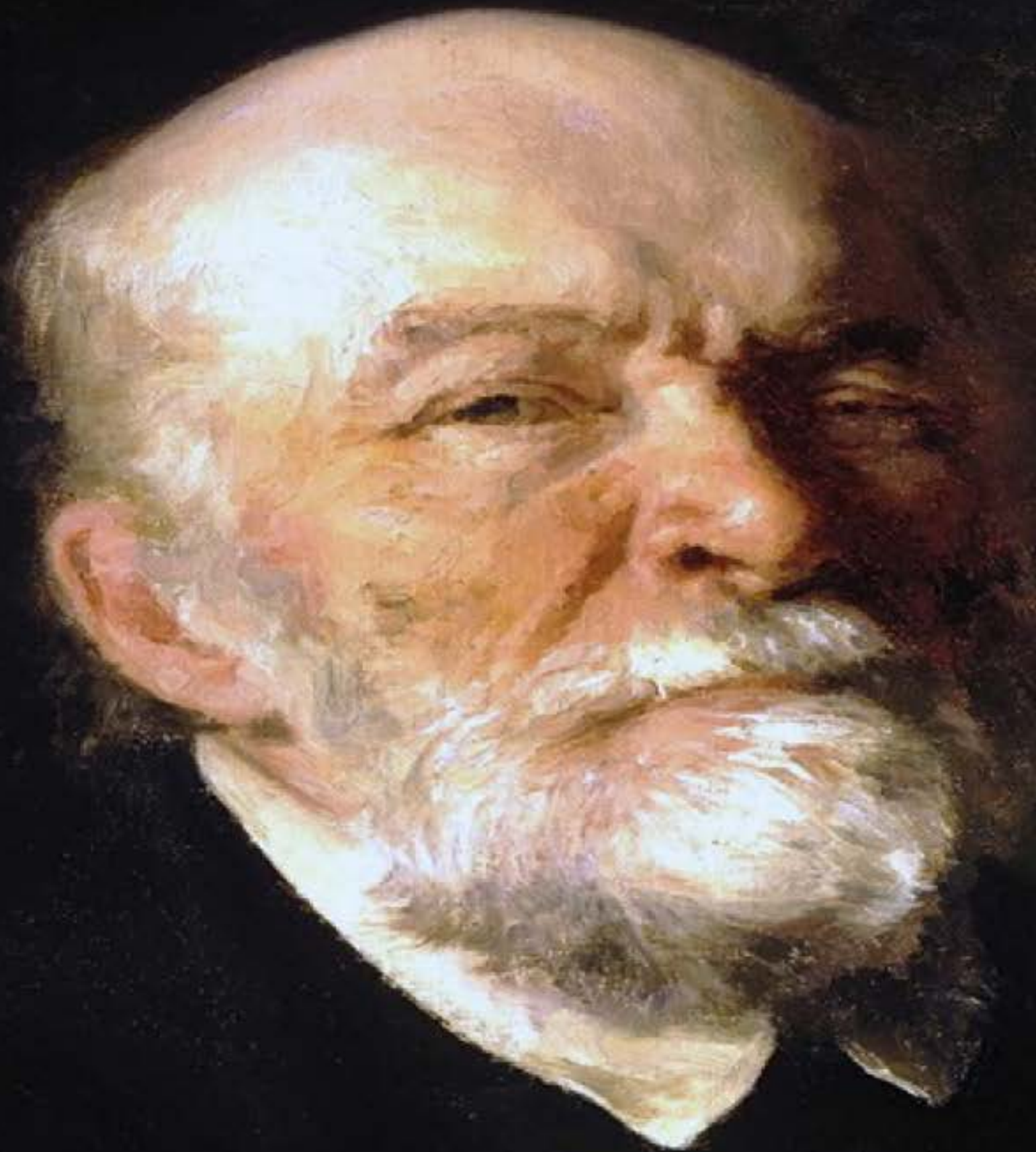
Винница. № 1.

Общій видъ

Особистості

Розділ 1

*Вінницький слід
Миколи Пурогова*

Видатний лікар та професор Микола Пирогов народився 13 (25) листопада 1810 року. У родині військового чиновника був тринадцятою дитиною в сім'ї. Перші кроки у навчанні він робив удома, а уже з 12 років навчався в приватному пансіоні. 14 – річним юнаком вступив на факультет медицини до університету. Отримавши через декілька років диплом лікаря. Після цього продовжив вчитись медицині закордоном. З перших днів перебування у Дерпті, де і навчався, Пирогов працював у хірургічній клініці. Окрім цього багато уваги приділяв практичному вивченню анатомії, а також експериментував. У віці 26 років Микола став профе-

сором і починає викладати.

Свої практичні знання Пирогов застосовував у період Кримської війни 1853-1856 роки. Микола Іванович працював у госпіталях і у пунктах первинної допомоги. Разом з іншими хірургами зробив понад 10 тисяч операцій.

Безсмертними заслугами Пирогова у воєнній медицині під час Кримської війни стали: вперше у світі проведене сортування поранених залежно від місця поранення і його важкості. Він брав активну участь у створенні транспортних відділень, застосовував наркоз, створив нерухомих гіпсових пов'язки. Створив інститут сестер-жалібниць, організацію по догляду за хворими та пораненими.

Фото справжніх розрізів М. Пирогова, які зберігаються у музеї.

Неможливо не згадати його один з найважливіших винаходів. Під час епідемія холери, Пирогов опинився на ринку. Там він побачив розрізані заморожені туші й здивувався. Накупивши різноманітного м'яса, у тому числі з кістками й сухожиллями, Пирогов почав розколювати і розпилювати замерзлі куски. З кожним рухом перед ним з'являлися м'язи, судини, нерви й кістки, взаємне розміщення і будова яких чудово передавали топографічні співвідношення різних тканин. – Якщо заморозити труп, – розмірковував учений, – а потім його розпиляти шарами, зміщен-

ня органів не відбудеться й вони залишаться на своїх місцях, тому з'явилась можливість чітко побачити порушення анатомії тіла, окремих органів під час патологічного розтину. І цей метод, винайдений ученим, отримав назву «льодової анатомії», а чотиритомний атлас під назвою «Топографічна анатомія, ілюстрована розпилами через заморожені людські трупи» зробив його ім'я відомим.

Наполеглива боротьба Миколи Пирогова з відсталістю в організації медичної справи на війні дали йому змогу зробити висновок, що не медицина, а її організація справді відіграє важливу роль в умовах воєнних дій.

У 1858 році хірург стає професором Київського університету, однак його інноваційні методи в навчанні стали на заваді його професійної діяльності викладача. Тож у 1861 році Пирогова звільняють з посади професора. У цьому ж році він купує садибу у селі Вишня і переїздить на постійне проживання до Вінниці.

Садиба стала неофіційним архітектурним пам'ятником, який привертає увагу і робить це місце впізнаваним. Будинок розташований на величезній території, на якій розміщений розкішний парк, з великою кількістю алей, квітників, водойм та скульптур.

У парку можна знайти різноманітні види рослин. Тут ростуть величезні дерева, декоративні

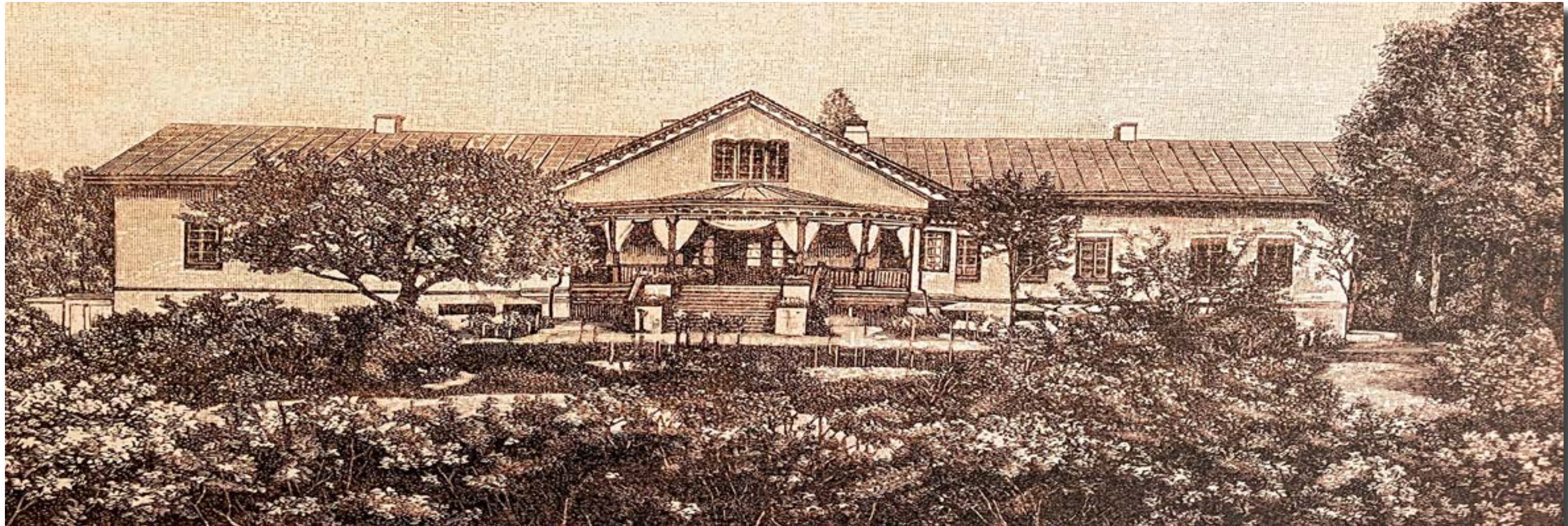
кущі, а також квіти різних кольорів та ароматів. Кожна деталь парку вибрана з урахуванням гармонії та краси, що робить його ідеальним місцем для прогулянок та відпочинку.

У садибі знаходяться великі зали та кімнати, які колись були місцем для наукових досліджень, лікувальних процедур та культурних заходів. І хоча зараз деякі з цих приміщень можуть використовуватися для інших цілей, їхній історичний характер і значення залишаються незмінними.

Садиба Миколи Пирогова у Вінниці – це не просто будівля, але історичний та культурний символ, що втілює в собі дух великого лікаря.

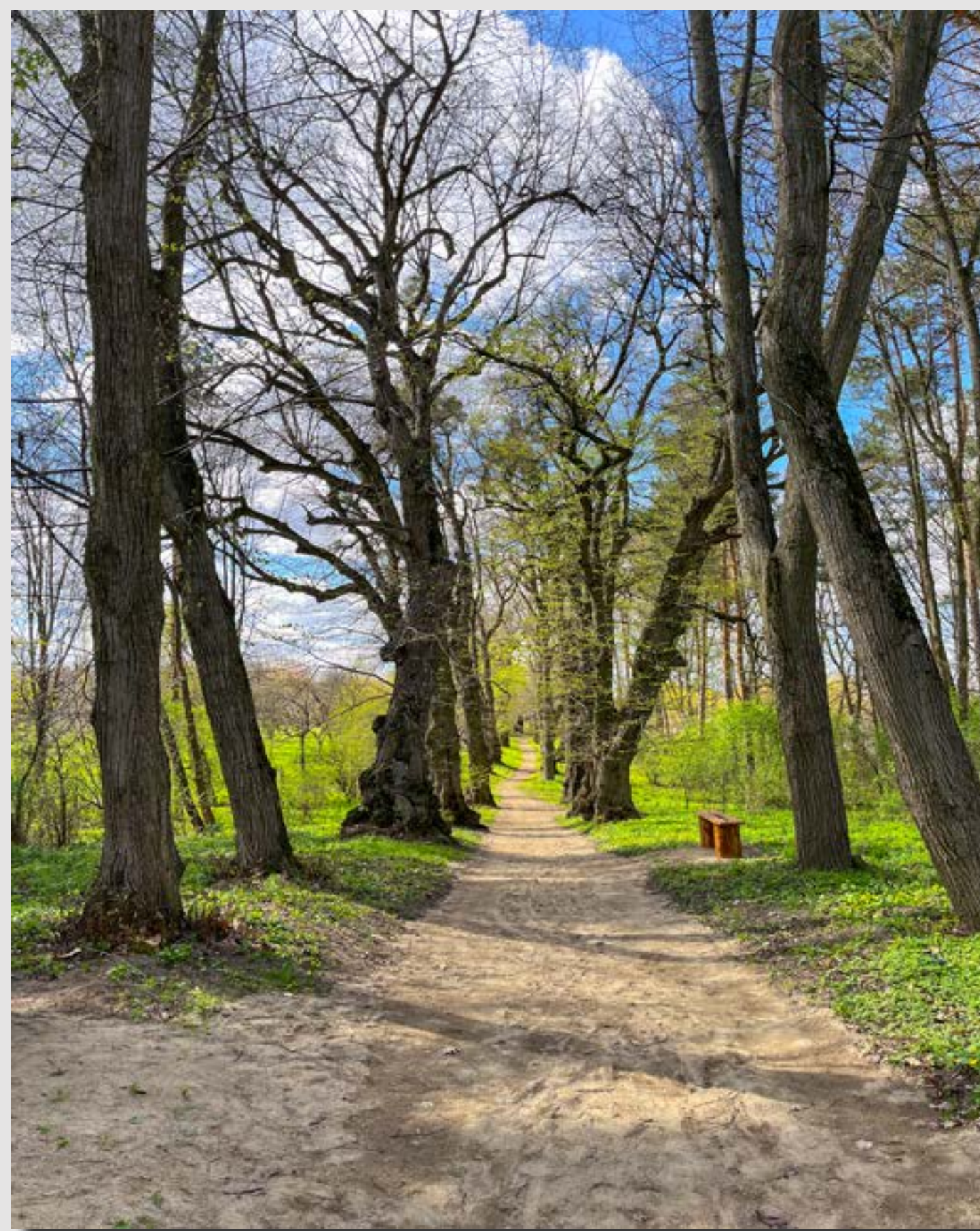

Музей-садиба М. Пирогова. Автор Діана Кушнір.

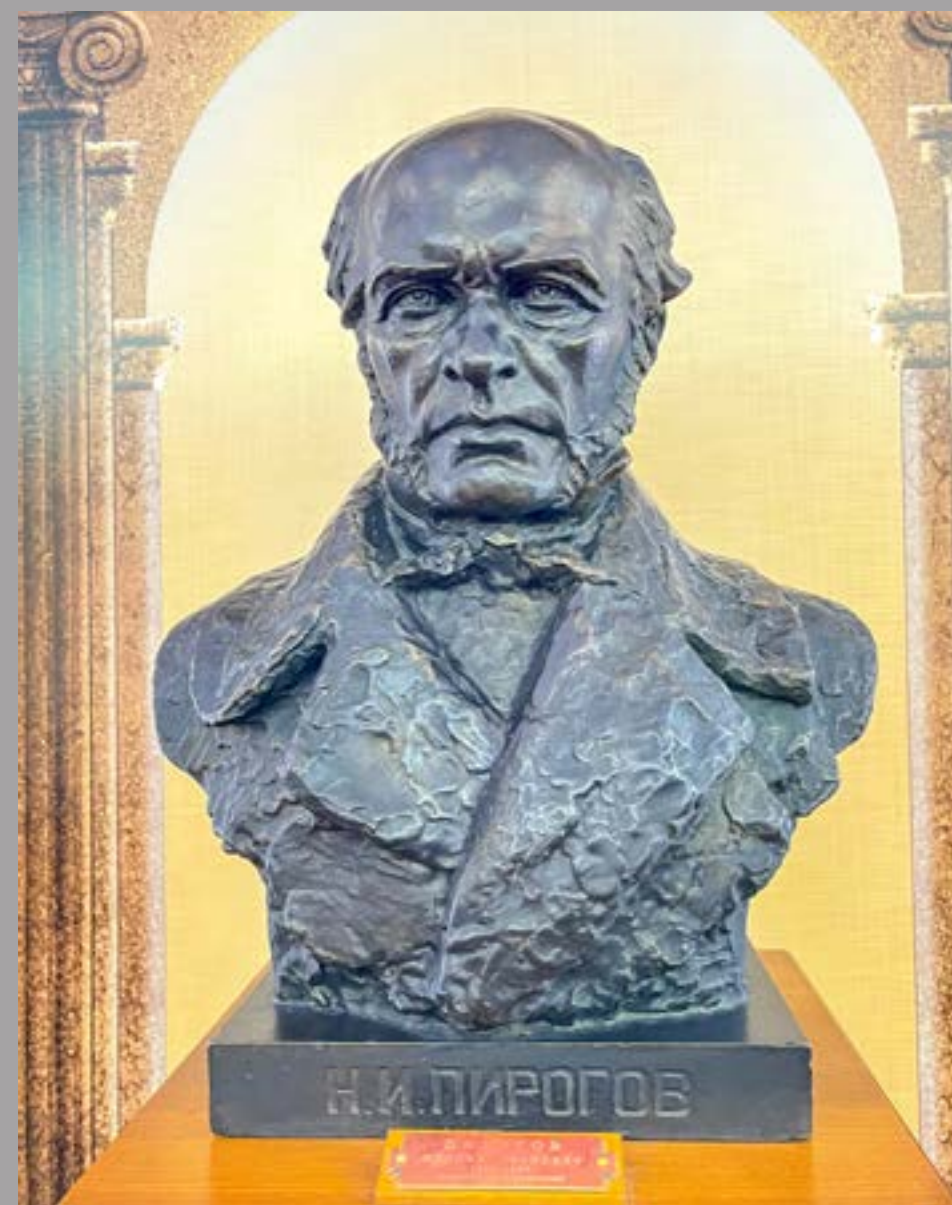
Улюблена липова алея в сабиді Пирогова. Автор картини невідомий.

Липова алея, сучасний вигляд. Автор Катерина Кириченко.

*Кишеньковий хірургічний набір
(друга половина XIX ст.) Автор Катерина
Кириченко.*

*Кабінет Миколи Пирогова у садибі.
Автор Катерина Кириченко.*

Місці, де колись стояла операційна Миколи Пирогова .2024 р. Автор Діана Кушнір.

Ялина посаджена М. Пироговим у 1862 році. Автор Діана Кушнір.

*Мрія великого
соццелюда*

Михайло Коцюбинський і його дружина. Автор фото невідомий.

Сім'я Коцюбинських. Автор фото невідомий.

М

ворчість – це не лише слова, але й інша картина світу. Інше сприйняття його глибокого змісту. Спроба образно передати те, що ти відчуваєш і чим живеш.

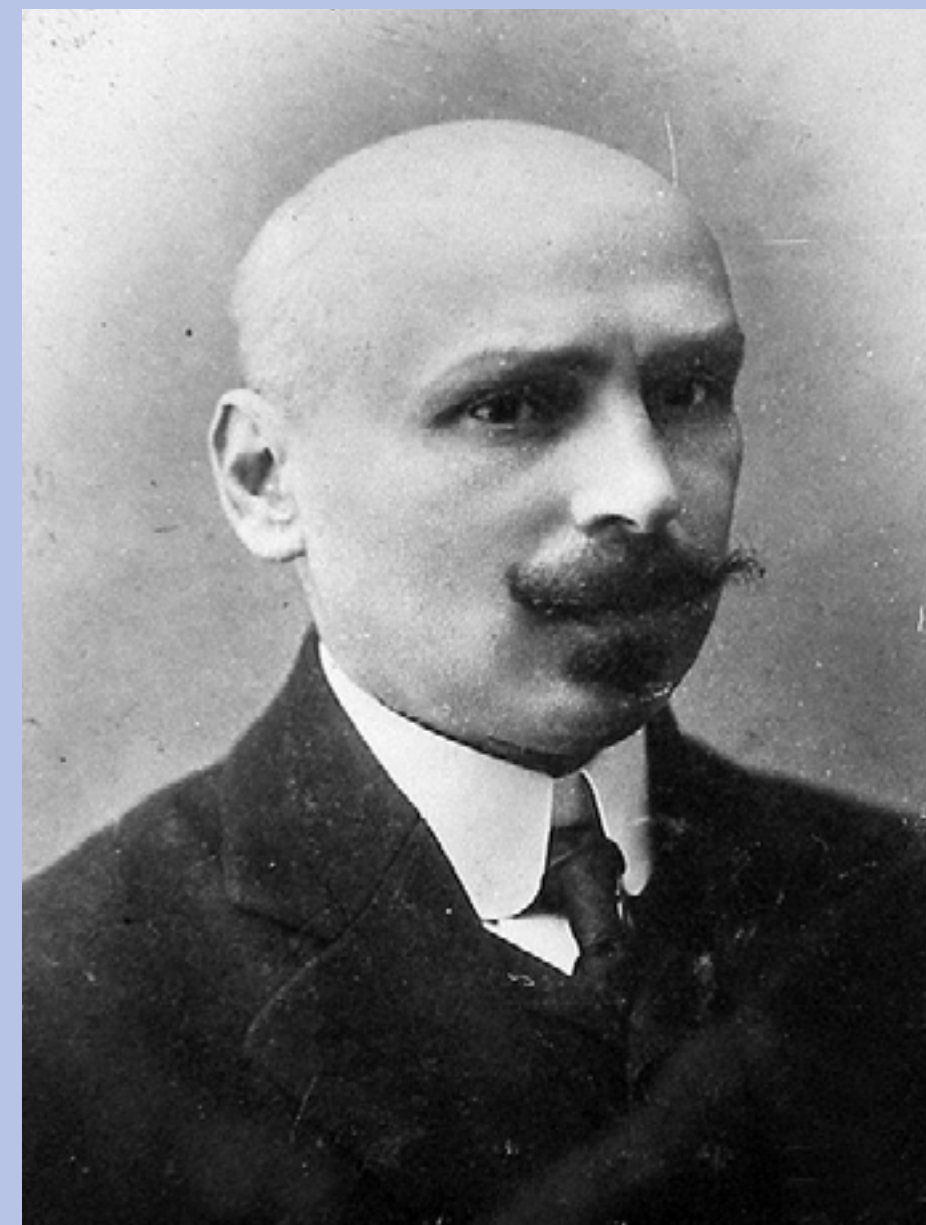
Михайло Коцюбинський – письменник до творів, якого не можливо ставитися байдуже, їх читають люди різних поколінь, різного життєвого досвіду, люди з різним світоглядом і різного статусу. Його літературні герої відображають життя і характер українського народу. В них змальовані його справжні страждання та мрії. Серед найвідоміших романів і повістей письменника можна виділити: «Fata Morgana», «Intermezzo», «Дорогою ціною», «Діти бурі», «Тіні забутих предків» та багато інших. У кожному з них Коцюбинський дарує нам неповторний світ, наповнений внутрішніми переживаннями, мудрістю та глибоким розумінням життя.

Народився Михайло Михайлович 17 вересня 1864 року у Вінниці в дворянській родині. Батько працював дрібним службовцем. Згодом сім'я переїхала до Бару. Там Коцюбинський закінчив початкову школу. Після навчався у Шаргородському духовному училищі. У 12 років Михайло закохався у 16-річну дівчину. Для того, щоб завоювати її прихильність, він вирішив вразити її своїм інтелектом і почав читати багато книжок, пообіцявши стати для неї великою людиною.

У 1884 рік став найважчим у родині Коцюбинських. Батько Михайла помер, мати осліпла й хлопцю доводилося утримувати сім'ю самотійно.

У 1889 році склав екстерном іспит у Вінницькому реальному училищі, щоб отримати право займатися педагогічною діяльністю.

У Вінниці Коцюбинський підтримував молодих талановитих письменників,

організовував для них літературні вечори і зустрічі, на яких обговорювалися питання розвитку української культури та мистецтва. Тут залишився будинок його сім'ї, де можна відчувати атмосферу життя Коцюбинських, побачити мальовничий дворик з великою кількістю квітів, які прикрашають його та роблять затишним.

Будинок Михайла Коцюбинського у Вінниці. Фото 1937 р.

Будинок Михайла Коцюбинського у Вінниці. Сучасний вигляд. Автор Катерина Кириченко.

М. Коцюбинський разом зі своїми друзями письменниками. Автор фото невідомий.

*Обличчя Коцюбинського
на фасаді колишнього
Реального училища. Ав-
тор Катерина Киричен-
ко.*

*Сучасний Вінницький тор-
говельно-економічний ін-
ститут. Вигляд сьогодні.
Приміщення колишнього
Реального училища. Автор
Катерина Кириченко.*

*Вінницьке реальне учили-
ще, у якому навчався М.
Коцюбинський. Автор фото
невідомий.*

Пам'ятник Михайлу Коцюбинському на території Вінницького державного педагогічного університету. Автор Катерина Кириченко.

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Автор фото невідомий.

Студенти журналісти 1Ж групи Вінницького державного педагогічного університету. 2020 рік.

Софія
з роду Трохольських

1887 в Подрамен.

*С*тежка, яка вела до колишнього маєтку Грохольських, була всіяна квітучим барвінком та різнотрав'ям. Навколо тихо та затишно. Старі сосни, розкинувшись вздовж дороги, кидають довгу тінь на самотні будівлі й задумливо розмахують своїм широким і розмашистим гіллям під поривами теплого весняного вітру. Зайшовши у двір, відчуваєш, якусь спустошеність і недовершеність, адже від того, що тут було мало що залишилося.

У 80-х роках XVIII століття, тут стояв маєток, в якому мешкала сім'я Грохольських. В період їх перебування у П'ятничанах вони були відомі своєю впливовістю, освіченістю та високим соціальним статусом.

Софія Грохольська – дружина графа Грохольського була не тільки письменницею, а й громадською діячкою. Народилася вона у 1884 році у місті Остроз на Волині, де здобула вищу освіту та познакомилася зі своїм майбутнім чоловіком. Уже в ранні роки Софія проявила схильність до літератури та розпочала брати активну участь в громадському житті.

У П'ятничанах вона продовжувала займатись своєю улюбленою справою. Одним із її найвідоміших літературних творів став роман «Неспокійна весна», де авторка розповідає про життя українського народу в період боротьби за свободу і незалежність. Грохольська брала активну участь у жіночому русі, де відстоювала права жінок, їх прагнення до самореалізації та активної участі в політичному житті країни.

Софія Грохольська з дітьми 1912 р.

Найбільш буремний період перебування її на Поділлі знайшов своє відображення у мемуарах Софії Грохольської «Болючі спогади», які видав її правнук – Генріх Грохольський. «Болючі спогади» Софії з графського роду Замойських, дружини графа Тадеуша Грохольського (1866–1957) – це опис драматичних переживань 1917–1919 років, пов'язаних з історичними подіями революції та громадянської війни в російській імперії. Саме тоді був спалений їх родовий маєток, а сім'ю почали переслідувати.

Протягом двох років сім'я жила в страху й напрузі під постійними обшуками та терору. У 1919 році Грохольські були вимушені назавжди покинути Україну.

Впродовж тривалого часу видавець і правнук Софії Грохольської Генріх Грохольський ретельно збирав відомості про свою прабабусю та її перебування на Поділлі. Софія прожила на там тридцять років.

У 1886 році вона вступила у шлюб з графом Тадеушем Грохольським (1839–1913), видатним громадським діячем та талановитим художником. Їй тоді було двадцять, а він — на 27 років старший. Молоде подружжя оселилося у палаці, розташованому на березі річки Південний Буг. Сім'я мала п'ятьох синів та двох дочок: Тадеуша, Ремігіуша, Софію, Михайла, Анну, Генріха і Ксаверія.

У 2018 році книга Софії Грохольської була опублікована в Україні. Нещодавно вона вийшла і у Польщі. Цього року завдяки співпраці з місцевими істориками Олександром Федоришиним та Юрієм Легуном, спогади Софії Грохольської були надруковані у Вінниці.

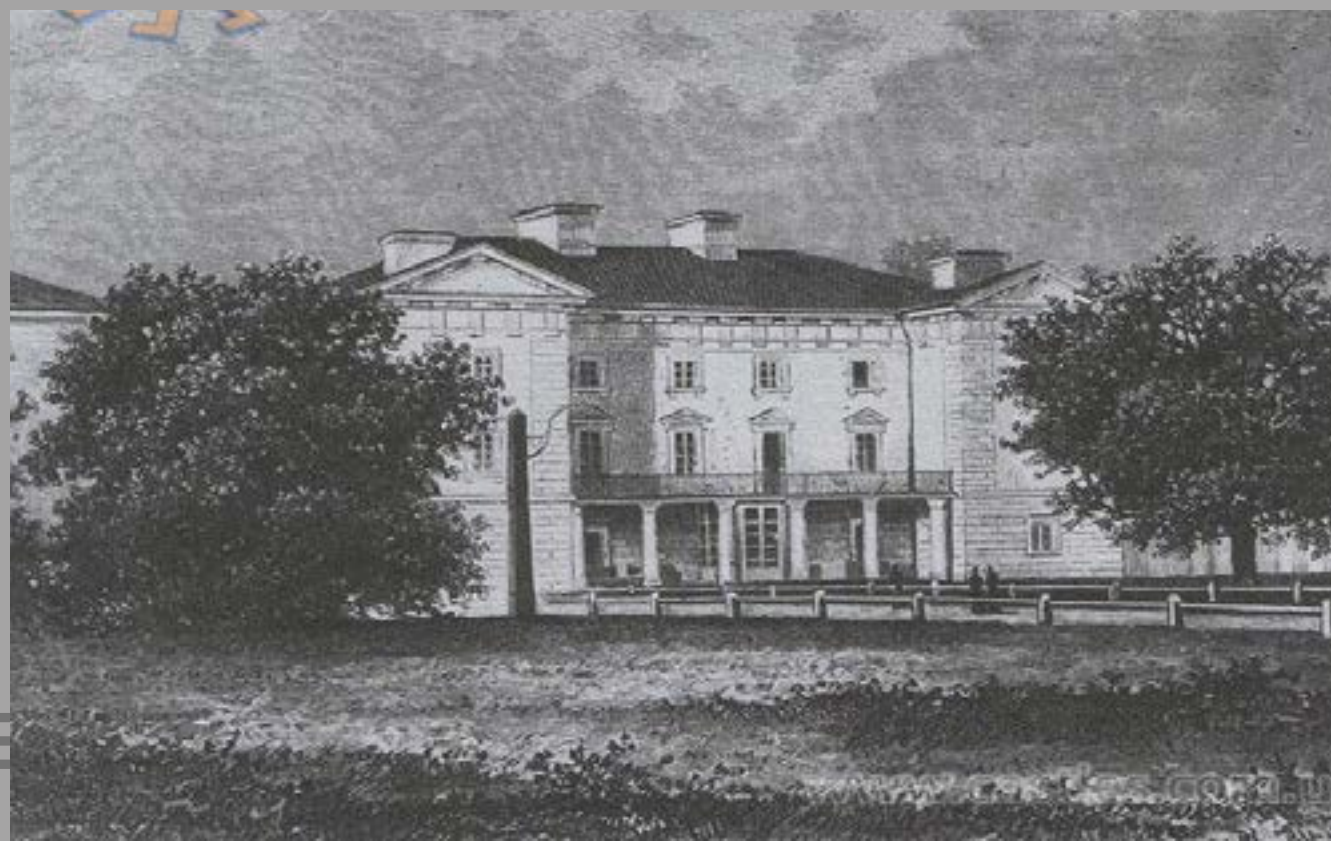

Палац Грохольських у П'ятничанах. 2024 р. Фото Діани Кушнір.

Палац у П'ятничанах. 1914 р. Автор фото невідомий.

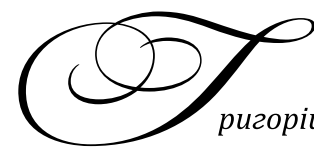
Тадеуш і Софія Грохольські. 1886 р. Автор фото невідомий.

Софія Грохольська з синами. Краків 1919 р. Автор фото невідомий.

Архітектурні шедеври
Тригорія Артюнова

Григорій Артинов народився у 1860 році у Ніжині, Чернігівської області.

У 1899 році архітектор переїхав до Вінниці.

Впродовж 17 років під керівництвом і за проектами архітектора Григорія Артинова були побудовані майже усі громадські будівлі у місті Вінниці, а також перші інженерні мережі й споруди, такі як водогін, мости, нові храми, комерційні та інші об'єкти. Вони й сьогодні прикрашають головні вулиці і привертають увагу туристів та гостей міста.

Дошка на честь Григорія Артинова на вулиці, що носить його ім'я. 2024 р. Автор Катерина Кириченко.

та актовий зал. Там юні дівчата вчилися танцювати, проводили культурні вечори, зустрічалися з відомими людьми.

Першим об'єктом, з якого починав архітектор була жіноча Міністерська гімназія. Розташовувалась вона майже у центрі Вінниці. Її будівництво Артинов завершив у 1901 році. Спочатку було заплановано лише два поверхи. Не дивлячись на невелику площу, вона вражала своєю вишуканістю та функціональністю. На першому поверсі розмістились молодші класи та кабінети, а на другому поверсі знаходились навчальні класи для старшокласників

Фасад Школи №2, колишньої Жіночої Гімназії. 2024. Автор Катерина Кириченко

Жіноча гімназія у 1938 році. Автор фото невідомий.

Школа №2, колишня жіноча гімназія. 2024 р. Автор Катерина Кириченко.

Водонапірна Вежа у Вінниці. 2024 р. Автор Катерина Кириченко

Н

е менш відомим став ще один архітектурний шедевр Григорія Артинова – Водонапірна Вежа. Вона давно є однією з найголовніших візитівок нашого міста. Побудована у 1912 році,

вежа поєднує в собі традиції старої класики та модерну.

Вежа має восьмикутну форму з семи ярусів, висотою 28 метрів. Перші поверхи оформлені грубо обтесаним каменем, що створює ефект постаменту, а всі інші вибудовані з червоної цегли, яка підкреслює характер та стиль старих архітектурних традицій. Прикрасою міста вежа стала не одразу. Та й будувалась вона для постачання води місцевим жителям і була спостережним пунктом для пожежників. В історії вежі були різні етапи. Її використовували як оглядовий майданчик під час Другої світової війни. З того часу на ній залишилися сліди від куль. Після 1945 року, вежу було перебудовано у багатоквартирний будинок. Навіть у 1970-х роках, коли радянські активісти висловили бажання знести споруду, місцева інтелігенція відстояла її як історичну цінність. Завдяки реконструкції, яка була проведена у 1980-х роках, вежа відновила свій колишній вигляд, а в 1993 році у її приміщенні розмістили музей пам'яті воїнів, загинувших під час афганської війни. Сьогодні у будівлі функціонує Подільський туристичний центр.

Водонапірна Вежа у Вінниці. 1932 р. Автор фото невідомий.

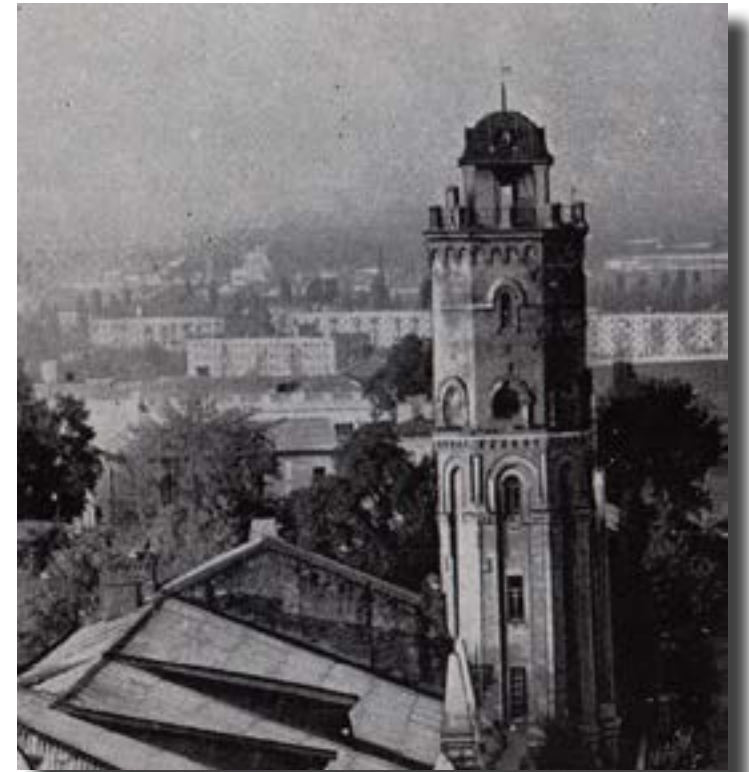

*Годинник на водонапірній вежі у Вінниці.
2024 р. Автор Діана Кушнір.*

*ЗД модель водонапірної вежі у Вінниці.
Автор фото невідомий.*

*Фото водонапірної вежі з пташиного
польоту. Автор фото невідомий.*

*Водонапірна Вежа у Вінниці. 2024 р.
Автор Катерина Кириченко.*

*У 1912 році Артинов розпочав будівництво готелю «Савой». Ця споруда назавжди змінила обличчя Вінниці й стала неабиякою прикрасою її центральної площі. Вперше в місті з'явилася шести поверхова будівля. Цей архітектурний шедевр в стилі модерн з елементами необароко вражав своїм масштабом та аристократичністю. Фасад готелю, пофарбований у відтінок слонової кістки, став відображенням естетики тієї епохи. Відкрили готель у 1914 році. Тут збиралася культурна та громадська еліта міста. Протягом свого існування готель «Савой» переживав багато історичних подій. Після відновлення у 1935 році готель перейменували на «Україна». У 80-х роках його фасад перебудували і він децю змінив свій зовнішній вигляд. У 2010 році будівля пережила капітальний ремонт. Було відновлено: мансардний по-
верх та башти.*

Фасад готелю «Савой». 2024 р. Автор Катерина Кириченко.

Готель «Савой» у 1928 р. Автор фото невідомий.

*Готель «Савой» у 2001 р.
Автор фото невідомий.*

1917 р. Демонстранти йдуть біля готелю «Савой». Автор фото невідомий.

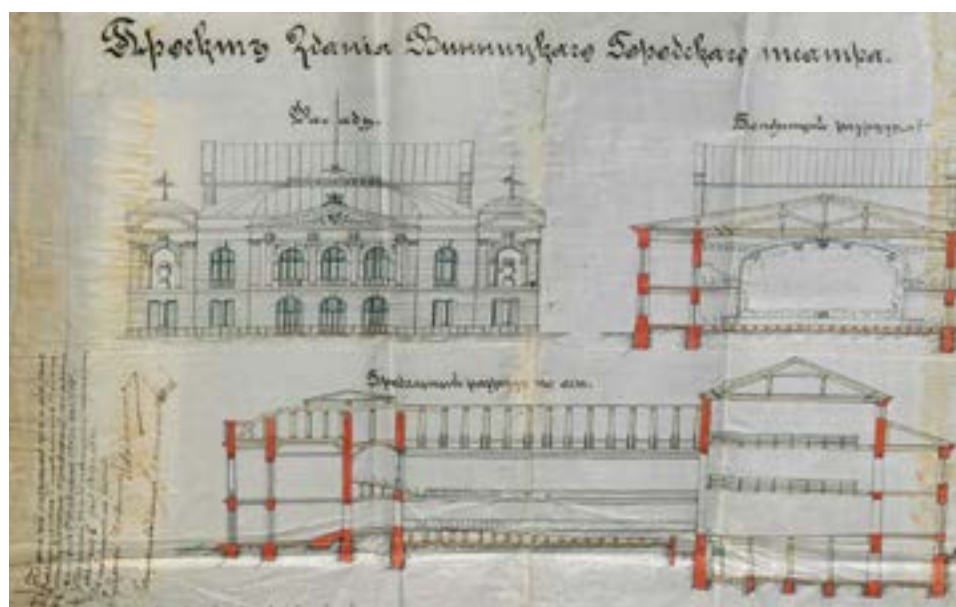

У 1910 році за проектом Артинова був побудований музично-драматичний театр.

Дивовижний неоренесансний стиль, переплетений з елементами модерну, надає будівлі монументальності і особливого шарму. В середині приміщення, були розташовані фойє, буфети, каса, костюмерні та кімнати для акторів. Велика зала, що вміщувала до тисячі глядачів.

Протягом всієї своєї історії театр пережив багато випробувань, включаючи Другу світову війну та пожежу. Однак, завдяки містянам і таланту реставраторів, театр був відновлений, і став ще більш цікавим, ніж був до того. Сьогодні фасад музично-драматичного театру вражає усіх, хто має можливість відвідати цей унікальний культурно-мистецький заклад.

Проект музичного-драматичного театру імені. Садовського. Автор Г. Артинов.

Музично-драматичний театр імені М. Садовського. Автор фото невідомий.

Фрагмент вистави «У неділю рано зілля копала» у театр імені М. Садовського. Фото з інтерне-джерела.

Фрагмент вистави «Ромео и Джульєта» у театр імені М. Садовського. Фото з інтерне-джерела.

Фрагмент вистави «У неділю рано зілля копала» у театр імені М. Садовського. Фото з інтерне-джерела.

*Відроджене ім'я
Валентина Отамановського*

Валентин Отамановський

Валентин Дмитрович Отамановський народився в селі Велика Яблунівка, Смілянської волості Черкаського повіту Київської губернії у лютому 1898 році в багатодітній родині. Його батько працював рахівником цукроварні графів Бобринських.

Отамановський відомий як історик, краєзнавець, бібліограф, громадський і політичний діяч, засновник «Братства самостійників», депутат Української Центральної Ради, учасник бою під Крутами.

Ще в юному віці він почав навчатися у Києві, де закінчив гімназію із золотою медаллю. Однак, то був лише початок його непростого життєвого шляху.

Завдяки своїй впевненості та рішучості, Валентин Дмитрович став активним учасником українського національно-визвольного руху. У 1914 році він заснував таємну політичну організацію «Братство самостійників», що сповідувало ідеї української незалежності. Непохитність «Братства» відобра-

зилася у виданні нелегальної газети «Вільна думка», що стала голосом українського національного руху. Під час більшовицького перевороту в 1917 році Отамановський був серед організаторів Української Центральної Ради. Його відвага й сміливість проявились у бою під Крутами, де Валентин, будучи студентом, вступив до Першої Української юнацької військової школи.

Після революції і громадянської війни Отамановський створив «Кабінет вивчення Поділля» у Вінниці, який став центром наукових досліджень у сфері культури та історії регіону. Згуртована навколо нього команда вчених та аматорів-краєзнавців активно працювала над вивченням минулого міста. Однак арешт та заслання, спровоковані фальшивими звинуваченнями, завадили подальшому просуванню досліджень і призупинили діяльність «кабінету». Судова справа, яка була проти нього відкрита, і слідство, що проводилося тодішніми спецслужбами, стали свідченням його невідступної боротьби за правду та справедливість.

Та попри все Валентин Дмитрович Отамановський зумів вижити, залишивши незабутній слід в історії свого краю та українського національного руху. Його діяльність та внесок у розвиток української науки та культури залишаються невимірно великим. А його приклад – надихав не одне покоління молодих вчених.

Смерть зустріла Валентина Дмитровича Отамановського 10 березня 1964 року. Восени 1992 року випускник історичного факультету Вінницького педінституту (нині ВДПУ ім. М. Коцюбинського) Юрій Савчук знайшов в московських архівах кандидатську дисертацію Отамановського. Через рік, у 1993 році вона була опублікована в серії «Історична бібліотека Поділля» під назвою «Вінниця в XIV—XVII століттях».

*Валентин Отамановський у робочому кабінеті, Вінницькі Мури. 1925 р.
Автор фото невідомий.*

Валентин Отпмановський разом з сестрою та племінницею. 1949 р. Автор фото невідомий.

Книга Валентина Отамановського.

Стенд у краєзнавчому музеї на честь В.Отамановського. Автор Діана Кушнір.

Загадкові місця Вінниці

Розділ 2

Садиба Новінського. 2024р. Автор Діана Кушнір.

На схилі річки Південний Буг, зводиться розкішна, на той час садиба, яка містить в собі не аби які історії. Власників цієї садиби було чимало, проте вінничани запам'ятали саме Костянтина Новінського. Одна з найбільш відомих трагедій сталася з ним та його коханою Юлією. А було це так. Молодий Костянтин покохав юну дівчину. Юлії він також подобався. Часто вони разом любили гуляти берегом річки, мріяли, обмінювалися враженнями, насолоджувались один одним. Гуляючи мальовничими берегами Південного Бугу, спостерігали як несе свої потужні води ця давня й дивовижна ріка. Але щастя тривало недовго. Сталося так, що Новінський зрадив з іншою жінкою. Юлія дізналася про це, але пробачила й не дозволила зіпсувати їхні стосунки. Проте, любові не вистачило, щоб зберегти їх надовго. Втомившись від постійних образ, Юлія не витримала і вирішила залишити Костянтина назавжди, а сама кинулась зі скелі прямо у глибокі води Південного Бугу.

Наступного дня Новінський дізнався про трагедію, що сталася. Усвідомлюючи свою вину, він вирішив закарбувати у вічності пам'ять про свою колишню кохану, побудувавши на її честь будинок що стоїть на скелі і до тепер. Впродовж тривалого часу він любив сидіти на балконі цього будинку і згадувати свою Юлію.

Садиба Новінського. Автор фото невідомий.

*Садиба Новінського. 2024р. Автор
Діана Кушнір.*

Садиба Новінського. Автор фото невідомий.

*Садиба Новінського. 1937 р. Автор
фото невідомий.*

*Садиба Новінського. 2024р.
Автор Діана Кушнір.*

Будинок О.Кумбарі по вулиці Магістрацькій. Автор фото невідомий.

Будинок знаходиться на вулиці Магістрацькій 44, і є частиною колишнього маєтку, що належав одеському купцю Олександру Кумбарі. Він придбав його у 1894 році, разом з землею, що тягнулася вздовж вулиць Магістратської (тоді Торгова) та Оводова (тоді Театральна).

У 20-ті роки XX століття на Поділлі розгорнулася епідемія тифу, яка стала причиною численних смертей.

Багато хворих тоді лікувалися саме у цій лікарні, й більшість із них померли. Трупам тимчасово зберігали у підвалах госпіталю, аж поки не прогрімів вибух. Що то вибухнуло невідомо до сьогодні. Можливо закладена вибухівка або боєприпас. Можливо, стався витік газу. Причини ніхто не знає. Як би там не було будинок був зруйнований

і замість того, щоб розібрати його завали та захоронити трупи, працівники лікарні і місцеве керівництво вирішили просто замурувати вхід у пошкоджену частину лікарні й забути назавжди про цей випадок.

Але цю історію пам'ятали, переказуючи один одному про те жахіття, яке сталося там. Містом ширились чутки про привидів у вікнах та крики мертвих людей. Попри це лікарня продовжувала працювати, незважаючи на те, що всі, хто приходив туди лікуватися помирали.

У липня 2015 року будівлю відреставрували і зараз у ній розміщується приватна клініка «Альтамедіка».

Будинок О.Кумбарі по вулиці Магістрацькій. 2024 р. Автор Катерина Кириченко.

Будинок О.Кумбарі по вулиці Магістрацькій. 2024 р. Автор Катерина Кириченко.

Будинок О.Кумбарі по вулиці Магістрацькій. Автор фото невідомий.

*Пам'ятник Євгенії Францівній Прунмаєр, біля готелю «Франція». 2024р.
Автор Катерина Кириченко.*

Готель «Франція». Автор фото невідомий.

Історія готелю «Франція» починається у ХІХ столітті, коли Євгенія Францівна Прунмаєр, жителька Австро-Угорської імперії, побудувала у Вінниці розкішний на той час готель “Франція”. Вона планувала, що нова споруда буде трьохповерховою із залізним дахом та великим підвальним приміщенням. Однак, у той час, коли будівництво завершили, почали відбуватися дивовижні події. Розповідають, що готель часто відвідували представники елітних верств міста. Одного разу тут зупинився одеський губернатор, який, за переказами, закохався у місцеву повію й періодично приїздив відвідати її. Про це здогадувалася уся аристократична тусовка і різноманітні плітки поповзли містом як тільки важка з двоголовим гербом карета, стукаючи колесами по бруківці, приїжджала до центрального входу “Франції”. Губернатор зрозумів що покохав дівчину і та відповіла на його залицяння. Кажуть, що пара планувала одружитися і почати жити разом та одного разу чиновник не приїхав, а замість себе відправив своїх друзів розповісти, що він більше ніколи сюди не повернеться. Пан передумав, пожалівши свою дружину і дітей. Коли дівчина дізналася, що вагітна, вчинила самогубство, скочивши вниз із третього поверху готелю. Вважають, що пожежа, що виникла у легендарному кафе «Вогник» у 2001 році, була продовженням цієї трагічної історії. Кафе загорілося з невідомих причині.

У такій ситуації простіше було пов'язати її із приви́дом молодої дівчини, яка колись загинула через брехню чоловіка і з паралельного світу карає усіх розважливих і нещирих неприродною смертю за власну наругу і безвихідь.

Готель «Франція». Автор фото невідомий.

Готель «Франція». 2024р. Автор фото невідомий.

Готель «Франція». 2009р. Автор фото невідомий.

Готель «Франція». Автор фото невідомий.

Вінниця в огні революцій і воєн

Розділ 3

Панорамне зображення репродукції революції 1917-1920 років у краєзнавчому музеї у Вінниці. Автор Діана Кушнір.

«Українська революція 1917 року – це не лише перетворення політичної системи, але й важливий крок у формуванні національного ідентичності».

Володимир Винниченко, з книги «Революція на Україні»

Симон Петлюра з однодумцями. 1920 р. Автор фото невідомий.

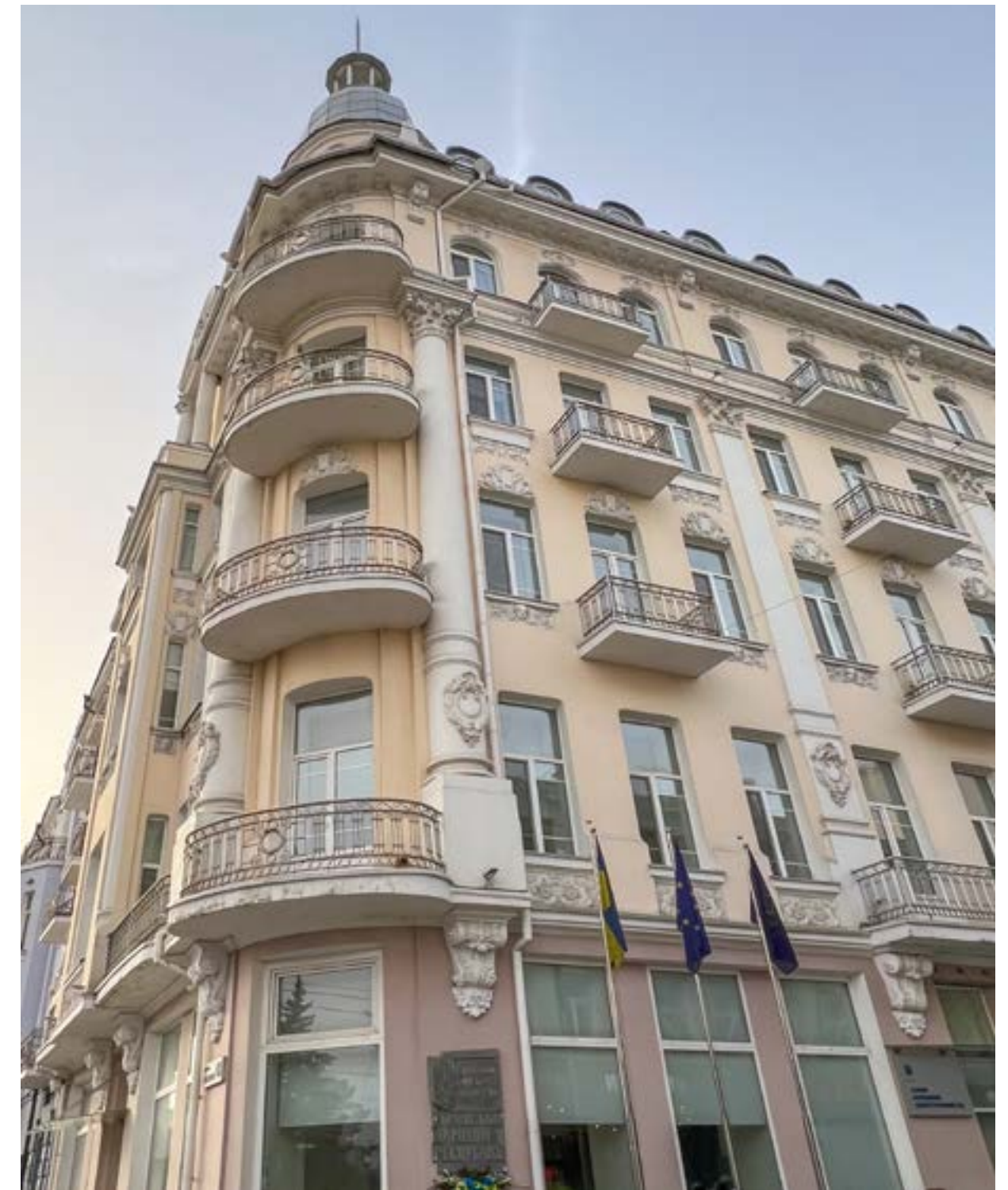

**«Ми відкрили власні очі і побачили своє
право на волю».**

Симон Петлюра.

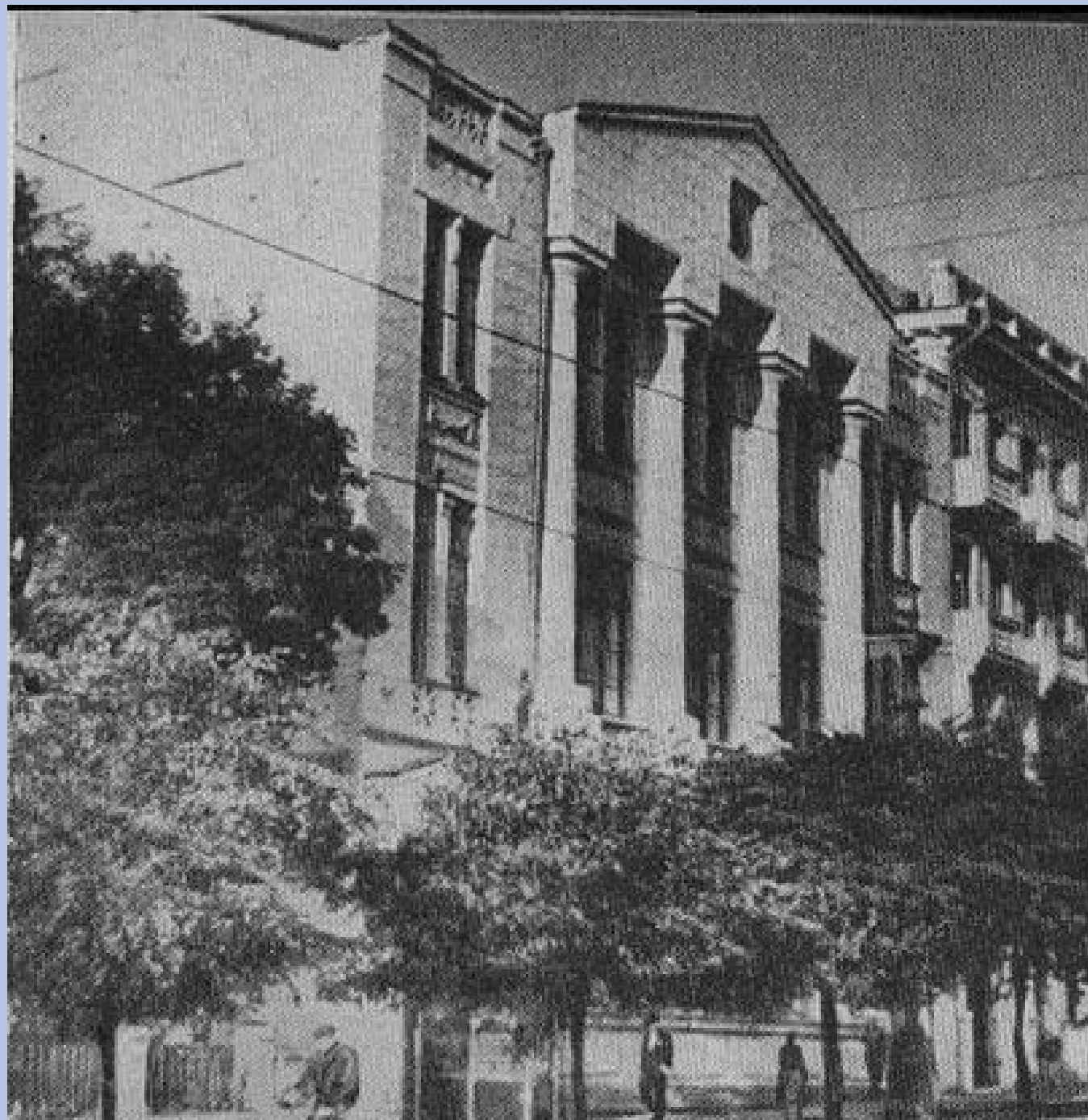
Готель «Савой», в якому перебував уряд Директорії. Автор фото невідомий.

Готель «Савой». Сучасний вигляд. Автор Катерина Кириченко.

«Українська революція – це велика перевірка, яка показала нашу силу і визначила наш шлях до незалежності».

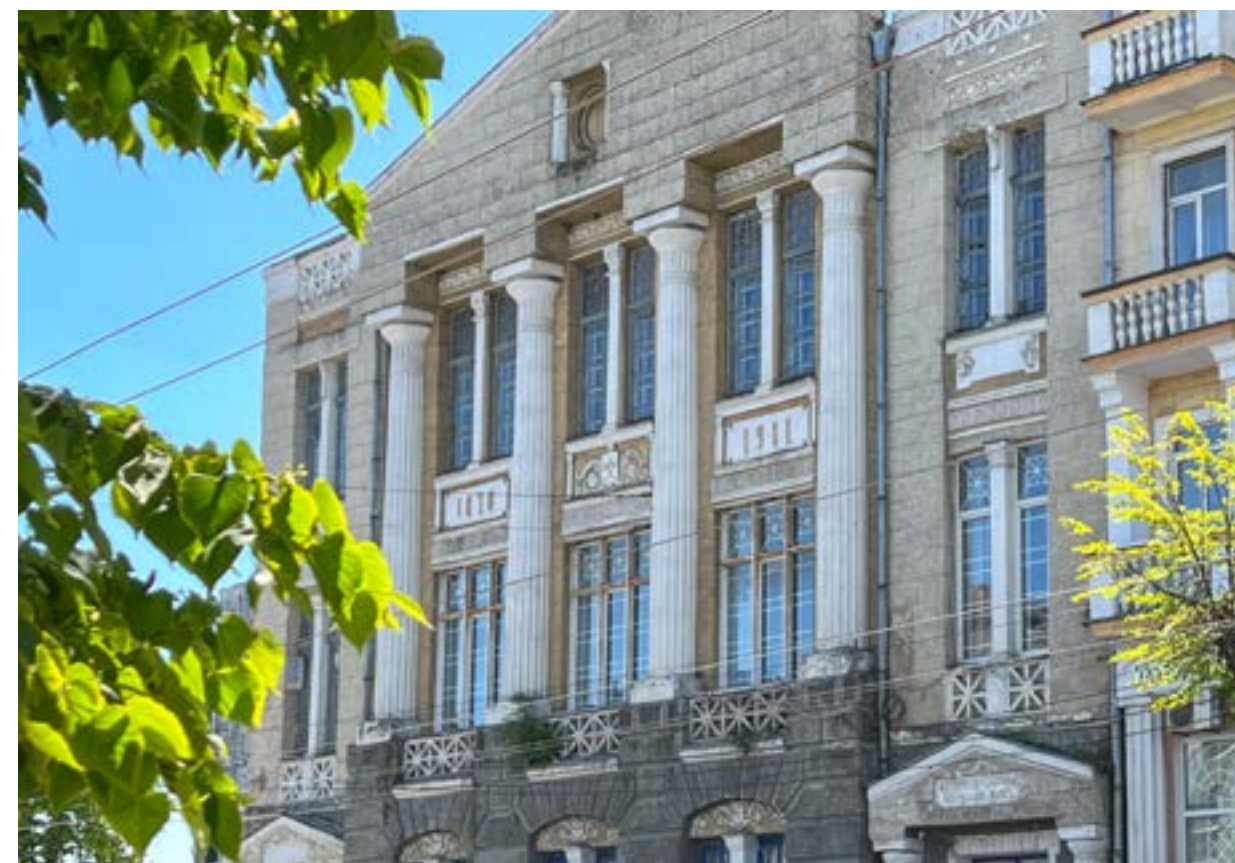
Сергій Єфремов.

Будівля вінницької міської Думи 1911 р. Автор фото невідомий.

*Граф Дмиро Гейден Предводитель
вінницького дворянства. Автор
фото невідомий.*

Будівля вінницької міської Думи. 2024 р. Автор Діана Кушнір.

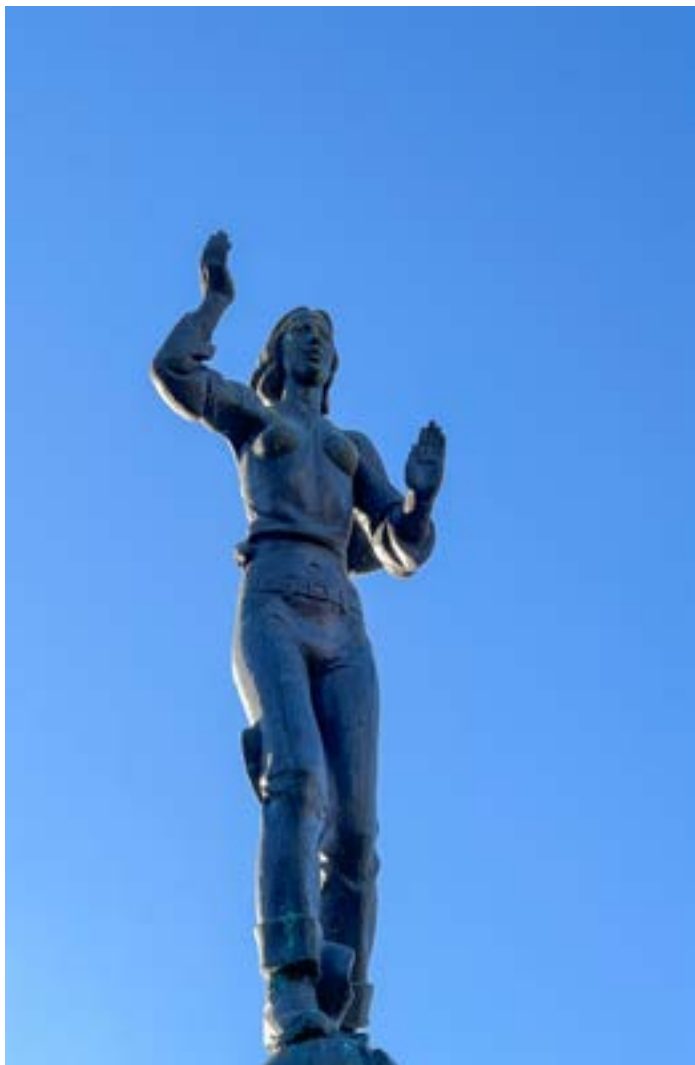
Будинок Боруха Львовича, де знаходиться музей історії Вінниці. 2024 р. Автор невідомий.

Будинок Боруха Львовича, де перебував Симон Петлюра 1918 році у Вінниці. 2024 р. Автор фото невідомий.

Симон Петлюра у подвір'ї дому. 1918 р. Автор фото невідомий.

Пам'ятник на честь «Помаранчевої революції» 2004 року у Вінниці на Майдані Незалежності. 2024р. Автор Катерина Кириченко.

Слова написані на пам'ятнику на честь «Помаранчевої революції» 2004 року у Вінниці на Майдані Незалежності. 2024р. Автор Катерина Кириченко.

«Помаранчева революція 2004 року стала яскравим прикладом мирної боротьби за демократію та справедливість».

Іван Драч, з книги «Вогонь свободи».

«Помаранчева революція» 2004 р. Автор фото невідомий.

«Майдан став не лише символом свободи, але й відзначенням нашої національної гідності та сили духу.»

Василь Шкляр, з книги «Революція України: Історія та спогади»

Майдан Незалежності у Києві під час Революції Гідності. 2014 р. Автор Наталія Кравчук.

Акція протесту у Вінниці, біля обласної Ради у 2014 р. Автор фото невідомий.

Акція протесту у Вінниці на Майдані Небесної Сотні у 2014 р. VINNITSA.INFO.

Максима Шимко, який загинув під час Революції Гідності у Києві. Автор фото невідомий.

Одним із Героїв Майдану був і вінничанин Максим Шимко, який загинув під час протесту на Інститутській у Києві. Максим, обурений жорстокістю влади, які здійснили розправу над мирними протестувальниками на майдані Незалежності, приєднався до 4-ї сотні Самооборони Майдану у Києві.

Уранці 20 лютого 2014 року він отримав смертельне поранення у шию під час спроби винести поранених із-під обстрілу. Тіло Максима було знайдено серед інших загиблих.

Максиму Шимку було 34 роки. Максима Шимка поховали на алеї героїв центрального кладовища міста Вінниці. Президент України відзначив Максима Шимка, присвоївши йому звання «Герой України» та орден «Золота Зірка» (посмертно).

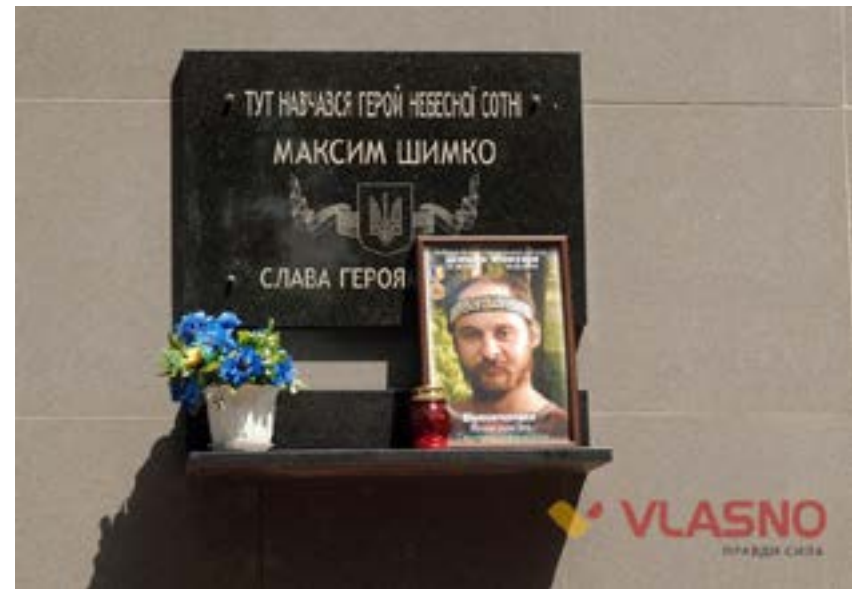

Фото Максима Шимка. VLASNO.

У Вінниці на Майдан Небесної Сотні на честь героїв Майдану був встановлений пам'ятник "Дерево Свободи". У річницю Революції Гідності вінничани кладуть квіти і вшановують пам'ять тих, хто загинув за свободу і незалежність України.

Пам'ятник Небесній Сотні на площі Тараса Шевченка у Вінниці. Автор Діана Кушнір.

Дерево Свободи на Майдані Небесної Сотні. 2024 р. Автор ВЕЖА.

Вшанування героїв майдану у місті Вінниці. Фото з мережі інтернет.

Вінниця в період Другої Світової війни 1939-1944 років.

Вулиця Соборна у період Другої Світової війни. 1943р. Автор фото невідомий.

Залізничний вокзал у період Другої Світової війни. 1943р. Автор фото невідомий.

Вінниця під час російсько-української війни 2022 року.

Будинок Офіцерів у Вінниці після ракетного обстрілу 14 липня 2023р. ВЕЖА.

Будинок Офіцерів. 1943 р. Автор фото невідомий.

A close-up photograph of a Ukrainian military uniform sleeve. The sleeve is covered in a digital camouflage pattern. At the top, there is a rectangular patch with the Ukrainian national flag's blue and yellow horizontal stripes. Below it, on a green fabric background, is a shield-shaped patch with a yellow trident emblem. The background is blurred, showing more of the uniform and a dark, indistinct area.

Життя заради Перемоги

Розділ 4

М

аріупольцю Дмитру Яременко було лише 18 років. Юнак мав би навчатись та насолоджуватись своїм життям, але Діма потайки від батьків підписав контракт і відправився на фронт. Два місяці у блокадному Маріуполі змінили хлопця докорінно. Після всього, що пережив і побачив, він не міг жити так, немов немає війни. Тому і пішов воювати.

З початком вторгнення сім'я перебралась до Львова, де хлопець і закінчив школу, а у 2022 році вступив до Вінницького державного педагогічного університету, на спеціальність журналісти-

ка. Він завжди відчував глибоку приналежність до армії, що відображалася в його носінні шеврона Збройних сил України. Навчаючись на 2 курсі, Діма все-таки не зміг змиритись зі своїм спокійним життям та вирішив взяти участь у війні. Він завжди стверджував, що йому обов'язково потрібно долучитися

до людей, які відстоюють і захищають його рідне місто.

У серпні 2023 року приєднався до 12-ї бригади спеціального призначення «Азов». Але на жаль доля склалась так що, 13 листопада того ж року загинув під час мінометного обстрілу поблизу села Діброва Луганської області. Перед війною батько Дмитра працював на виробництві меблів, а син завжди радо допомагав йому у майстерні. Вони спільно вирушали на заміри і потім разом складали меблі. Пізніше він захопився музикою, а батько подарував йому електрогітару. Вивчаючи гру самостійно за допомогою уроків в інтернеті, вони часто проводили вечори, граючи улюблені рок-композиції біля каміна. З 2014 року батько, Валерій, долучився до волонтерської діяльності, збираючи кошти для української армії та ремонтувавши автомобілі військових. Дмитро також активно брав участь у цих справах. Він завжди відзначався великим почуттям справедливості та проявляв справжню патріотичну вдачу. У 2021 році батько підписав контракт зі Збройними силами України, мріючи про те, що син закінчить школу, знайде собі професію, одружиться та подарує йому онуків. Однак, обставини змінилися, коли Маріуполь став місцем військових дій. Через місяць друзі допомогли вивезти родину зі зони конфлікту. Коли Дмитро виявив бажання вступити до армії, батько спробував його відговорити, але у них вдалося домовитися про те, що спочатку він здобуде професійну освіту. Дмитра Яременка поховали 21 листопада на Алеї Слави Сабарівського кладовища. Залишилися його бабуся, мама, брат та батько, який також став на захист України.

Він мріяв бути журналістом.

Дмитро Яременко. Я із Маріуполя.

Фото маленького Дмитра у Маріуполі. Фото з мережі інтернет.

Прощання з Дмитром Яременком. 2023р. Фото з мережі інтернет.

Ярослав Христюк. Безсмертний воїн з Азовсталі.

*У*кrajнський воїн Ярослав Христюк народився 23 лютого 1996 року, в невеликому селі Вінницької області. У мирний час проживав у селі Кам'яногірка, а потім сім'я переїхала до Браїлова. Ярослав з дитинства мріяв стати морпіхом. Починаючи з 2014 – го перебував в АТО. На початку російського вторгнення служив у 36-й окремій бригаді морської піхоти. Обороняв Маріуполь, “Азовсталь”. Там і загинув рятуючи свого товариша. Христюк був близьким другом та нареченим відомої військової парамедички Катерини Поліщук (псевдонім «Пташка»). Уже після загибелі коханого Катерина у своєму Інстаграм напише: “Війна дала мені тебе, а ти показав мені, що таке справжнє кохання, вірність, побратимство. Що таке бути справжнім воїном, напарником і другом... Ти навчив бути вірною своїй війні, а вона в мене тебе забрала... Мій Герой, Янгол, назавжди мій наречений”. Ярослав загинув 17 березня 2022 року, віддавши своє життя, за свободу і незалежність Батьківщини.

Вручення нагороди «Герой Україна» Ярославу Христюку. Фото з мережі інтернет.

Фото та нагороди Ярослава Христюка. Фото з мережі інтернет.

Соколи в українському небі

Вадим
Ворошилов

Сьогодні, кожен українець стає свідком жорстокої війни, яку розв'язала російська федерація проти України, і кожна людина має свою власну історію протистояння та порятунку. Такі історії поділяють і наші захисники.

Один з таких героїв – український пілот Вадим Ворошилов.

Люди кажуть, що льотчики – це люди не лише зухвалі, але й дуже романтичні. «Уявіть собі, йде дощ, небо похмуре, а ви маєте змогу за хвилину опинитися понад хмарами й побачити сонячний небокрай. Це – неймовірно», – так казав Вадим Ворошилов на початку своєї кар'єри льотчика.

Вадим склав військову присягу у Військовому ліцеї ім. І. Богуна в 17 років і пізніше вступив до Харківського національного університету Повітряних Сил. Його дитячі мрії про небо стали реальністю, коли він почав свою службу.

З початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, Вадим був активним учасником бойових дій у складі Збройних Сил України. Він неодноразово доводив свою відвагу та майстерність.

Винищувач МІГ – 29. На цьому літаку літає Вадим Ворошилов. Фото з мережі інтернет.

Вадим Ворошилов. 2023 р. Фото з мережі інтернет.

Вадим не ховався під псевдонімом, у соцмережах, друкував свої пости відкрито і гордився тим, що на його долю випала честь захищати Батьківщину. Його висловлювання про те, що вони – вдома, і що захищають рідну землю, стали символом відваги та відданості своїй землі.

У жовтні 2014 року на День захисників та захисниць України, Президент Володимир Зеленський вручив Вадиму орден «Золота Зірка» та звання Героя України.

Сергій Побережець – військовий з великим стажем, який присвятив практично усе своє життя службі у Збройних Силах України. Його шлях до звання Героя був не простим та тернистим. Почавши свою кар’єру як звичайний військовий, полковник Побережець завдяки своєму професіоналізму та відданості військовій справі, швидко підіймався кар’єрними сходами. Коли почалася російсько-українська війна у якості командира зенітного ракетного дивізіону, Побережець став відповідальним за захист важливих військових та інфраструктурних об’єктів України.

За героїзм і відданість батьківщині Побережцю було присвоєно звання Героя України з врученням ордена «Золота Зірка». Він став справжнім символом мужності та відваги, гідним наслідування інших військовослужбовцями. Після отримання відзнаки полковник Побережець продовжує обороняти нашу країну він агресора.

Сергій Побережець

Сергій Побережець з сім’єю. Автор Сергій Побережець.

Сергій Побережець у роботі. Фото з мережі інтернет.

Вручення ордена «Золота Зірка» Сергію Побережцю. Фото з мережі інтернет.

Владислав
Риков

ладислав Риков – один з українських пілотів, що віддав життя захищаючи

Батьківщину. Йому було лише 30 років, коли його штурмовик Су-25 був підбитий російською ракетою. За відвагу та самовідданість Влаиславу Рикову було присвоєно військове звання полковника посмертно. «У війні ти втрачаєш найдорожче, – поділився враженнями Герой України, підполковник Ростислав Лазаренко, командир Владислава Рикова, – саме у ті моменти, коли все здається нормальним, коли ти відчуваєш максимальну спокійність, коли здається, що усе під контролем і це звичайний політ». Лазаренко зізнався, що спостерігав за літаками, коли раптово помітив ворожий винищувач.

У Владислава залишилась дружина та маленька донька Міра.

«Влад дуже кохав своїх дівчат практично протягом півтора року з початку вторгнення не бачився з ними і сумував за цим. Я добре знав його дружину, часто грався з донькою. Тепер за них відповідаю я, обіцянку потрібно виконувати» – продовжує Ростислав Лазаренко, Полковника Рикова поховали на Алеї Слави у Вінниці. В цьому місті, він ніколи не проживав, але завжди мріяв оселитися разом із родиною як тільки завершиться війна.

Владислав Риков з донькою. Фото з мережі інтернет.

*Владислав Риков, посмертний портрет.
Фото з мережі інтернет.*

*Владислав Риков у літаку. Фото з мережі
інтернет.*

ЗМІСТ

1	Особистості	7
	Вінницький слід Миколи Пирогова	9
	Мрія великого сонцелюба	20
	Софія із роду Грохольських	30
	Архітектурні шедеври Григорія Артинова	43
	Відроджене ім'я Валентина Отамановського	58
2	Загадкові місця Вінниці	64
3	Вінниця в огні революцій та воєн	78
4	Життя заради Перемоги	98
	Дмитро Яременко. Я зі Маріуполя.	100
	Ярослав Христюк. Безсмертний воїн з Азовсталі.	104
	Соколи в українському небі	108

*Понад межею зрікся усіх слів.
Всі погупття непевні мого слова.
Кладу шедевр від вінницьких майстрів
у щедру досконалість часослова.*

Серій Герога

